

362.51

Szerző: *Máriáss Imre*

Hely

Cím: *Egyenlítő a Béke-téren*

Idő

1937

Forrás: *Budapesti Hírlap*

Személy

Bp.

1937 X. 12.

Helyszám

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Könyvtári XX. cs. 23. sz.

Szekesiovárosi háziomda 1927 — 1695

Egyenlítő a Béke-téren

Látogatás az Angyalföldön, ahol hangulatos estéken megverik a csiligásokat

Az ember elutazik Angyalföldre s megérkezik — *Magdolnavárosba*. Amióta utoljára kintjártam, azóta megtörtént a keresztelők: az angyalok földjéből Magdolnaváros lett.

Szerencse, hogy a Béke-tér megtartotta nevét, különben el se találtam volna abba a kis kocsmába, ahol feltevésem szerint él a tradíció s a szűk falak között van vidámság, füst és ital, de béke — nincs. Nem, a gyanutlan vendéget nem érheti késes inzultus. Már csak azért sem, mert errefelé nincs olyan gyanutlan ember, aki betérne. Itt a villamoson is úgy utaznak az emberek, hogy *jobb kezükkel kabátjuk baljajzonját fogják*. Persze csak akkor, ha pénz van a tárcájukban. Ennél ékeesebben el se árulhatnák a zsebeseeknek, hogy most érdemes rájuk vadászni.

Őszi csend fogad a Béke-téren. És csend van a híres kocsmában is. Két fiatal-ember kártyázik, a harmadik — *kereszt-rejtvényt fejt*. Spriceres pohár is csak egyetlenegy buslakodik magában az asztalon. Hová lettek a régi erkölcsök?

Amikor belépek, a három szempár fürkészve néz felém. Érthető. Itt mindenki gyanus, aki él, pláne, aki gyanutlan jöve-

vény áruhájában lép be. Letülök, a kártya csattog tovább, a ceruza kisebb-nagyobb gondolkodás után bele-beleir a kockákba valamit. Hideg és bizalmatlan körülöttem az atmoszféra. Ki-kivettem a csendbe horgomat, hogy hátha ráakad a beszélgetésnek a fonala, de ez a fonál nagyon hamar szakadozik. Érzem, hogy be kell mutatkoznom.

Nem sokat használ. Elvégre mindenki állíthat valamit. Igazuk van. Igazolom is magamat. A keresztrejtvényfejtő átveszi az igazolványt.

— Nem mintha kíváncsi lennék, — mondja, — csak *elvből*.

Az elvet pedig tisztelni kell.

— Már járt itt egyszer egy ujságíró, — mondja, — *de az majdnem megjártá. Hajszál híján megverték. Itt ült ezen a széken. És ezzel a mellettem lévő székre mutat. Szerencse, hogy nem hiszek a tárgyak és helyek misztikus tulajdonságaiban, különben ennek az emléknek a fellevenítését jóslatnak is tekinthetném. Az ujságíró bűne az volt, hogy fényképezett is s a lefotografált társaságban volt valaki, akinek kellemetlen lett volna, ha a nyilvánosság reflektorfényébe lép.*

Jó — „bemondás”

Zavartalanul beszélgetünk, szó kerül erre is arra, és szó kerül a „bemondásairól” híres jasszegényről, akinek úgyszólván minden szaván nevetni kell.

— Egyszer, — beszél a keresztrejtvényfejtő, — együtt mentünk valahová, ahol megdicsérték a ruhámat.

— *Nem az övé, hanem az enyém, — mondta a barátom, mire én jót röhögtem, mert remek bemondás volt. Nem is sejtettem, hogy igazat mond. Estére ugyanis „megcsanta” a ruhámat. Már nem volt az enyém, már az övé volt.*

A fiatalember ruhája árán tanulta meg, hogy *minden jó tréfában van szemernyi igazság. Néha egész — ruhányi.*

— Egyébként már nem a régi élet járja, — mondják. — Így, hideg időben

még verekedések is alig vannak, legfeljebb a csiligásokat verik meg a fiatalok.

— Kik a csiligások?

Megtudtam, hogy a *talyigásokat* hívják csiligásoknak, akik földmunkánál targoncán szállítják el a földet, amit a kubikusok kiáznak. Ezekre nagyon haragszanak, mert torzonborzak, piszkosak, s ami a legérdekesebb, bár van köztük sok *behemot* nagy ember, a *legvéznább jassztól is félnek*. És ez a félelem a serdülő jasszoknak az ereje. Vakmerően nekitámadnak a legerősebb csiligásnak is és megverik. Mért? Mert, ugyebár mindent valahol meg kell kezdeni. Így aztán a csiligásokon úgy belezönnék a verekedésbe, mint kiskutya az ugatásba, megkapják a vérszagot, aztán már neki mernek menni másnak is. *A csiligás nekik ugyanaz, ami boxbajnoknak a boxlabda.*

— *Hangulatos estéken szokták megverni őket, — jelölik meg az ifjú generáció tettlegességi próbálkozásának idejét. Roppant hangulatos lehet.*

Kazánkovács és — fülörvos

A fiatalember maga egyébként új élet küszöbén áll. Felszámolta a múltját, amely rendkívül változatosnak látszik. Bejárta az országot. Volt ő minden.

— *Kazánkovács és fülörvos, — szól hozzá az egyik kártyázó, miután végleg abbahagyták a máriást.*

A dolog magyarázata az, hogy egy alkalommal, mikor a füle fájt, elment a zsidó kórházba s ott hallotta, mikor a doktorok azt kívánták a betegektől, mondja azt: *Klára*. Azt is látta, hogy ezután *bespriccelnek a beteg fülbe*.

— No, ez nem nagyon nehéz mesterség, — gondolta s amikor paciense akadt, leültette, elmondatta az illetővel a gyógyulás varázsszavát: *Klára* és valami egész furcsa eszközzel *bespriccelt a fülbe*. Lehet, hogy meg is gyógyult.

Most már jókedvűen folyik a beszélgetés s azzal a névsorral szórakozunk, amely a különböző előkelőségek népszerű neveiből adódik. Van, akinek *Hangos Pista* a neve, mert sokat beszél, van *Ferdeszáju Jimmy*, mert beszéd közben félrehúzza a száját, sőt *úgy is füttyül*. Ha gunyolják miatta, az mondja:

— *Így kell füttyülnöm, mert a számnak ilyen húzata van.*

Van, aki erre a névre hallgat: *Bubul*. Ő a *potyákirály*. Nevét egy filmalaktól kapta. Meg kell adni, hogy szellemesen potyázik.

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím:

Forrás:

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

Hely

Idő

Személy

Helyszám

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Székesfehérvári házi nyomda 1927 — 1695

Demarkációs vonal a Béke-téren

— Gyerekek, remek meccs lesz, — mondta egy alkalommal s egy egész társaságot rávett a meccs meglátogatására. Neki nem volt egy vasa sem, de nem árulta el. Mikor a sportpálya kapujához értek, odaszólt az egyiknek:

— Te, pótolj a jegyemhez tíz fillért. Annyi hiányzik.

Tíz fillért mindegyik szívesen adott, mert mindegyiktől kért.

S így végül, ő lett a — fejes, — ér véget az eset.

Fejes annyit jelent, hogy jómódú, gazdag, pénzes. Ura a helyzetnek. Van köztük továbbá Gandhi, mert szemüveget visel, van Kannibál, aki feketegyerek. S van, akinek a neve: Funikuli. Ez a szó benne van a régi-ős-Budavárban énekelt dalban, amelynek a refrénje úgy szól: Jambo, jambo... S mert szerette a dalt, rájamaradt a Funikuli.

A szélhámosokat és a kitartott ifjakat errefelé nem sokra becsülik. Vigyáznak az erkölcsre.

— Pedig van köztük olyan ügyes is, — mondják —, hogy még bennünket is becsapott. Három darab zsebkendőt vettem tőle egy tucathoz. Pedig még meg is számoltam. Olyan ügyesen hajtogatta össze. Néha meg megvan a tucat, csak épp hogy minden darabja a közepén — lyukas.

Hát ez kedves meglepetés.

A jassnyelvről beszélgetünk most. A keresz rejvényfejtő fiatalember össze is állította egyszer ennek a nyelvnek a szótárát s így autentikusnak kell elfogadni magyarázatát, amely szerint a jassz szóár legnagyobb része lengyel eredetű, mivelhogy Lengyelországból érkeztek a szakmák legkiválóbbjai, a legnagyobb rajzoló, (tolvajok) zsebesek. Szép arányban jutottak képviselőhöz a szóárban a törökök, a románok és a spanyolok is.

Érdeklenség maga a most kihalt és csendes Béke-tér.

— Itt csak nyáron van igazi élet. Ötven pad közül hatvanon kártyáznak. Az érdeklenség azonban az, hogy a Béke-téren o'y láthatatlanul, mint a földgömbön az Egyenlítő, végigvonul egy demarkációs-vonal. A két részre osztott tér szebbik, zöldebb és virágosabb felén ülnek a szerelmek, a polgárok, a gyermekek, a kietlenebb felén azután az alvilág. És soha nem történik meg, hogy egyik fél átlátogatna a másik területre. Ez valami halgatólagos megegyezésből fakad és nincs oka megbánni senkinek. A Béke-ér békefelén béke honol, a másik oldalán azonban dúl a harc: a kártyacsata.

És most rövid, de legalább szemléltető oktatásban részesülök a kártyajátszás művészetéről. Ahogy ők tudnak, úgy kevesen tudnak. Partnereim egymásután vágják ki a huszonegyet. Számomra itt nem terem fű.

— Uraságod nem tud játszani, — jegyzi meg mosolyogva.

Hát nem. S attól, amit ők tudnak, igazán messze vagyok. Számomra elérhetetlen álom. Pedig megmutatják a trükköket. Tudományuk nekem érdekes, nekik hasznos.

— De ha ilyen jól játszanak s mindegyik ilyen mester benne, mi értelme volt az előbbi máriásozásnak? — kérdezem.

— Az érdekes volt. Mi egymásközt tisztességesen játszunk.

És nagyon tisztességes mindhármuk modora. S amikor látják, hogy tetszenek a történetek, elmondják azt a mulatságos esetet is, amikor valaki rendőr segítségével lopott kerékpárt.

Bajbajutott kerékpáros

A kerékpár láncsal és lakattal volt odaerősítve egy lámpaoszlophoz, a kerékpártolvaj hiába próbálkozott, a lakat, a lánc nem engedett, Babrálgatására figyelmes lett a rendőr.

— Mondja, biz'os úr, nem tudna segíteni? — bosszankodott a tolvaj. — Elvesztettem a kulcsomat s most ebben a sötétben nem találom, pedig sietős volna a dolgom.

A rendőr gyufát gyújtott, segítette a keresésben, de a kulcsot nem találta.

— Már most, mit csináljak, — töprengött a pótkerékpáros.

Szerencse, hogy a rendőr ötletes volt.

— Hát emelje át az egészet a gázlámpán, — hangzott a tanácsa.

— Igen ám, — kesergett a kétségbeesett ember, — de egyedül nem tudom.

— Mária én segítek. — készségeskedett a rendőr. És segített.

Szegény feje megfogni is segített volna a tolvajt pár perc múlva, amikor a kerékpár tulajdonosa kilépett az ajón és meghökkenve kérdezte a rendőrt, hogy nem látott-e itt egy kerékpárt.

Ennyi előzékenységet, úgy érzem, illik magamnak is valamilyen viszonzni. Elbeszélem egy kollégám esetét.

A kolléga háziartásában súlyos anyagzavarok mutatkoztak s sajnos, újabb kereseti lehetőségnek még a reménysugara sem csillant meg az amúgy is sötét alkonyatba hajló égen. Feleségével családi tanácsot tartott s minthogy a tanácskozás hosszúnak ígérkezett, a villanyt sem gyújtotta fel. Spóroltak.

Az eredménytelen tanácskozás befejeztével búsan indul a szerkesztőségbe s de meglepődve látja, hogy a téli kabátja eltűnt.

A nyitva felejtett előszoba-ajtón két besurranó tolvaj, nem is sejtve, hogy a lakás gazdája most spórol és filléres gondokon törli a fejét, elemelte a kabátot.

— Szegény, — mondják kórusban, de nevetnek.

Ha híret hallják a tet'esnek, megmondják, hogy szegény embert tettek szegényebbé.

Jó fiúk.

MÁRIASS IMRE